Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Alina Brăgaru

Dosarul nr. 2a-2844/2023
(2-21035275-02-2a-25072023)

D E C I Z I E

30 ianuarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ

al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele completului	Anatol Pahopol
Judecători	Dorin Dulghieru și Ruxanda Pulbere
Grefier	Daniela Cucerenco
Interpret	Diana Guzun

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de către avocatul Enachi Vitalie, în interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 aprilie 2023, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 9 martie 2021, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.
2. În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că la 12 mai 2020, postul de televiziune „NTV Moldova” a sesizat Consiliul Audiovizualului, exprimându-și îngrijorarea în legătură cu acțiunile de urmărire a jurnalistei Pahomova Elenei în contextul emisiunii „Internetu' Grăiește”, moderată de Albot Nata și Bolocan Andrei, difuzată de postul de televiziune „TV8”. Totodată a solicitat Consiliului Audiovizualului examinarea

cauzei și tragerea la răspundere a postului de televiziune „TV8” pentru încălcarea onoarei, demnității și reputației profesionale a jurnalistei Pahomova Elena.

3. La 11 iunie 2020, în adresa Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a parvenit Sesizarea din partea Pahomova Elenei, care informează că la 8 mai 2020 în cadrul emisiunii „Internetu' Grăiește” moderată de Albot Nata și Bolocan Andrei, difuzată la postul de televiziune „TV8”, i-a fost încălcată onoarea, demnitatea și reputația profesională.
4. La 10 iulie 2020 Pahomova Elena a depus cererea de chemare în judecată împotriva Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ”, Albot Nata și Bolocan Andrei privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.
5. Astfel, în vederea acordării asistenței juridice în cauza de reprezentare a intereselor Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ” în procedura desfășurată de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării si asigurarea egalității, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” a semnat contractul de asistență juridică nr. 24/06 din 24 iunie 2020 cu avocatul Enachi Vitalie, fiind eliberat mandatul Seria MA nr. 1462668 din 24 iunie 2020.
6. Având în vedere complexitatea cauzei, domeniul restrâns de expertiză (discriminare) și apărarea imaginii postului de televiziune „TV8” (riscul de imagine), avocatul Enachi Vitalie, împuternicit în baza mandatului seria MA nr. 1462668 să reprezinte interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ”, în numele clientului a încheiat Contractul pentru consiliere și reprezentare juridică nr. 255 din 2 iulie 2020 cu avocatul Străisteanu Doina Ioana, fiind semnat mandatul seria MA nr. 1215387 din 2 iulie 2020. Obiectul Contractului îl constituie acordarea consultației, asistenței și reprezentării juridice Clientului pe cazul nr. 120/20 la plângerea depusă de Pahomova Elena către Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” - dosarul nr. 120/20 din procedura Consiliului pentru prevenirea șl eliminarea discriminării și asigurarea egalității.
7. În continuare, a subliniat că fiind împuternicit în mod corespunzător să reprezinte interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ” în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, conform materialului dosarului, avocatul Enachi Vitalie a întreprins următoarele acțiuni: întrevederea cu beneficiarul asistenței juridice și consultarea primară; analiza materialelor prezentate de beneficiar și studierea înscrisurilor; semnarea Contractului pentru consiliere și reprezentare juridică cu avocatul Străisteanu Doina Ioana; coordonarea proiectului poziției reclamatului Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ” în cauza nr. 120/20 cu avocatul Străisteanu Doina-Ioana; redactarea Cererii în temeiul art. 83 alin. (1) Cod Administrativ din 28 decembrie 2020, pregătirea actului, expedierea acestuia; participarea la ședința de audiere, analiza rezultatelor examinării cauzei și explicarea acestora beneficiarului asistenței juridice.
8. Avocatul Străisteanu Doina Ioana, reprezentând interesele deținătoarei licenței de emisie „TV8” Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în baza mandatului seria MA nr. 1215387 în temeiul Contractului pentru consiliere și reprezentare juridică nr. 255 din 2 iulie 2020 a întreprins următoarele acțiuni: întrevederea cu avocatul Enachi Vitalie, împuternicit în baza mandatului Seria MA nr. 1462668 din 24 iunie 2020, discutarea cazului, faptele ce stau la baza plângerii depuse de Pahomova Elena și probatoriului

existent la client care ar putea fi folosit; analiza materialelor prezentate, studierea plângerii depuse de Pahomova Elena privind pretinsa discriminare și a scrisorii CPEDAE către client cu solicitarea de informații; scrierea și depunerea cererii nr. 2041/20 cu mandatele avocațiale pe caz și solicitarea unui termen nou; transcrierea pasajului relevant litigiului din Emisiunea „Internetu' Grăiește"; verificarea textului și redactarea transcrierilor; scrierea si expedierea cererii nr. 2041/20 către CPDAE cu solicitarea pentru explicata, expedierea avocatului Enachi Vitalie corespondența cu CPEDAE și a ambelor transcrieri; studierea paginii de Facebook, Youtube și altele a petiționarei Pahomova Elena, selectarea declarațiilor pentru procedura la CPEDAE, întocmirea anexelor, expedierea proiectului de poziție cu anexe avocatului Enachi Vitalie pentru coordonare; scrierea proiectului pre final al poziției Clientului, expedierea avocatului Enachi Vitalie pentru coordonare; expedierea prin cerere a poziției reclamatului Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" în cauza nr. 120/20; redactarea Cererii nr. 2069/2020 din 7 august 2020; participarea în ședința de audieri pe caz; redactarea Cererii de recuzare a membrului Consiliului nr. 2070/2020 din 8 august 2020.

9. A mai indicat că prin scrisoarea nr. 03/11 din 4 ianuarie 2021, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în urma recepționării cererii nr. 1091/20 din 28 decembrie 2020, nu a ajuns la o soluție pe cauză care să fie susținută de cel puțin 3 membri, respectiv, până la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, în cauza nr. 120/20 Consiliul nu a emis o decizie.
10. În continuare, a subliniat că potrivit pct. 51 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298 din 21.12.2012 termenul de soluționare a plângerii de către membrul raportor este de 15 zile, care poate fi prelungit până la 45 de zile, informând în scris președintele despre circumstanțele care impun prelungirea termenului. În consecință, termenul de soluționare a plângerii de către Consiliu a expirat, iar la moment nu există temei legal pentru a pronunța decizia, ceea ce echivalează cu respingere sesizării, or acesta a parvenit în adresa Consiliului la 11 iunie 2020.
11. A reiterat că pentru prestarea serviciilor de asistență juridică în vederea reprezentării intereselor Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" în cauza nr. 120/20 în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, care nu a fost soluționată până în prezent, beneficiarul a suportat cheltuieli în mărime de 18 000 lei.
12. În drept, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 94, 96 Cod de procedură civilă și a solicitat de la Pahomova Elena încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică suportate de reclamantă în vederea reprezentării intereselor în cauza nr. 120/20 în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în mărime de 18 000,00 lei.

Poziția instanței de fond:

13. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 aprilie 2023 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, ca neîntemeiată.

14. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică poate avea loc în cadrul unui proces, în cazul în care partea care a avut câștig de cauză.
15. În acest sens, a reținut că serviciile de asistență juridică prestate de avocații Enachi Vitalie și Străisteanu Doina Ioana în beneficiul Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" au avut ca obiect cauza nr. 120/20 aflată spre examinare la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității. Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității nu a emis o decizie în cauza nr. 120/2020, motiv din care nu se cunoaște finalitatea plângerii depuse de Pahomova Elena.

Solicitarea apelantului:

16. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 aprilie 2023, avocatul Enachi Vitalie, în interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii, cu adoptarea unei noi hotărâri judecătorești de admiterea integrală a cererii de chemare în judecată înaintată de Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Argumentele părților:

17. În susținerea apelului, avocatul Enachi Vitalie, în interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" a indicat că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și a interpretat eronat legea, în acest sens citând prevederile art. 6, 7, 21 alin.(1) Cod administrativ.
18. Suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată, a relevat că instanța de fond nu a reținut că contrar termenului de 45 de zile prevăzut la pct. 51 al Regulamentului cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea şi eliminarea discriminării şi asigurarea egalității (redacția anului 2020), termenului maxim de 90 de zile stipulat la art. 60 alin.(5) Cod administrativ, materialelor dosarului şi comunicatelor parvenite de la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării, membrii Consiliului nu au ajuns la o soluție susținută de cel puțin 3 membri.
19. A mai menționat că după o perioadă de aproximativ 3 ani nu a mai parvenit nici o informație de la Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării cu privire la examinarea cauzei, ceea ce prezumă nesoluționarea unei plângeri.
20. Conform pct. 53 al Regulamentului cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea şi eliminarea discriminării şi asigurarea egalității (redacția anului 2020), plângerile şi autosesizările privind faptele de discriminare sînt examinate cu respectarea următoarelor principii: a) transparență a procedurii; **b) celeritate;** c) contradictorialitate; d) inversare a sarcinii probațiunii; e) asigurare a dreptului la apărare; f) protecție a datelor cu caracter personal.
21. Potrivit art. 27 Cod administrativ în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale **nu impun un anumit termen,** autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

22. Prevederile art. 45 alin. (1) Cod administrativ stipulează că persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor.
23. O normă similară se regăsește și la pct. 58 al Regulamentului cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea şi eliminarea discriminării şi asigurarea egalității (redacția anului 2020).
24. Art. 60 alin. (1) Cod administrativ prevede termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel, care în mod excepțional, nu va depăşi 90 de zile.
25. Subsecvent a notat că prevederile art. 64 Cod administrativ prevăd efectele juridice, şi anume alin. (1) autoritatea publică este obligată să soluționeze o cerere potrivit competențelor sale şi în termenul stabilit de lege iar, conform alin. (2) refuzul de a primi sau a examina o cerere se consideră drept respingere a cererii. Aceeași regulă se aplică şi în cazul nesoluționării unei cereri în termen legal.
26. Potrivit art. 68 Cod administrativ autoritățile publice sunt obligate să asigure: a) buna organizare şi desfăşurare a procedurii administrative; b) primirea, înregistrarea şi soluționarea petițiilor înaintate, precum şi legalitatea deciziilor şi comunicarea lor în termen legal; c) aplicarea dispozițiilor privind transparența administrației şi accesul la informațiile publice.
27. Prin urmare, a considerat că conform cadrului legal existent, expirarea termenului de 45 zile, precum şi ne adoptarea în termen a deciziei, echivalează cu respingerea plângerii petiționarei Pahomova Elena, şi oferă temei legal privind admiterea acțiuni A.O. Media Alternativa.
28. Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimaților cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, intimata Pahomova Elena nu a depus referință asupra apelului declarat.
29. În ședința instanței de apel, avocatul Enachi Vitalie, în interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ", citat legal despre locul, data și ora acesteia, nu s-a prezentat, nu a invocat careva motive în argumentarea absenței sale și nu a solicitat examinarea apelului în lipsa sa. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestuia.
30. În ședința instanței de apel, intimata Pahomova Elena a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

31. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
32. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *"instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din*

dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alți participanți la proces".

33. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă "*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe".*
34. Colegiul civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
35. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
36. Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).
37. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *"fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel".*
38. Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilesc că *"circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace".*
39. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă *"instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege".*
40. Astfel, probatoriul administrat în speță atestă că 11 iunie 2020, Pahomova Elena a depus prin intermediul poștei electronice, în adresa Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării (la moment Consiliul pentru egalitate) o plângere privind pretinsa discriminare a acesteia ce a avut loc la 8 mai 2020 în cadrul Emisiunii " Internetu' Grăiește", moderată de Albot Nata și Bolocan Andrei, difuzată la postul de televiziune „TV8", insistând că i-a fost încălcată onoarea, demnitatea și reputația profesională, acesteia fiindu-i atribuit numărul 120/20.
41. În cadrul examinării cauzei nr. 120/20 de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" a fost reprezentată de avocatul Enachi Vitalie, împuternicit în baza mandatului nr. 1462668 din 24 iunie 2020, eliberat în temeiul contractului de asistență juridică nr. 24/06 din 24 iunie 2020, dar și

de avocata Străisteanu Doina Ioana, împuternicită de către avocatul Enachi Vitalie în baza contractului pentru consiliere și reprezentare juridică nr. 255 din 2 iulie 2020 și mandatului avocațial nr. 1215387 din 2 iulie 2020.

42. Pentru asistența juridică acordată în scopul reprezentării în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ”, a suportat cheltuieli în sumă totală de 18 000,00 lei, fapt confirmat prin copia facturii fiscale Seria EAA nr. 002655636 din 2 iulie 2020, ordinul de plată nr. 117 din 24 iunie 2020, factura fiscală Seria EEA nr. 003384697 din 7 octombrie 2020 și ordinul de plată nr. 2000007129 din 26 octombrie 2020.
43. La solicitarea Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ” și avocatului Enachi Vitalie, la 4 ianuarie 2021, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității i-a informat că membrii Consiliului nu au ajuns la o soluție pe cauză care să fie susținută de cel puțin 3 membri, respectiv, până la acel moment în cauza nr. 120/20 Consiliul nu a emis nici o decizie.
44. La fel, la 26 martie 2021, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității a informat-o pe Pahomova Elena, urmare a cererii sale, că până la acel moment în cauza nr. 120/20 nu s-a emis nici o decizie, iar procedura de soluționare a cauzei a fost suspendată până la recepționarea documentului de *Amicus Curiae*. Or, în vederea soluționării cauzei, dat fiind faptul că nu s-a ajuns la o soluție pe caz susținută de cel puțin trei membri, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității a remis în adresa Centrului pentru drepturile omului de pe lângă Universitatea din Ottawa, Canada solicitare privind prezentarea unei expertize asupra circumstanțelor cauzei.
45. Bazându-se pe faptul că conform normelor Codului administrativ neexaminarea sesizării petiționarei Pahomova Elena în termenele prevăzute de lege echivalează cu respingerea acesteia, Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” a solicitat compensarea cheltuielilor suportate în cadrul examinării sesizării de către Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării (la moment Consiliul pentru egalitate).
46. Fiind investită cu examinarea cauzei, rima instanță a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, ca neîntemeiată.
47. Colegiul civil, reținând obiectul apelului și verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, constată că instanța de judecată ierarhic inferioară, justificat, pronunţându-se asupra aspectelor importante, având în susţinere cadrul legal aplicabil în speţă, a ajuns la concluzia de respingere a cererii de chemare în judecată.
48. Aşadar, Potrivit art.63 alin.(1) Legii cu privire la avocatură *“munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice”.*
49. Alin. (4)-(5) a normei menționate prevăd că *„cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă. Cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice în organele de urmărire*

penală şi instanţele de judecată în cauzele penale, civile şi administrative se încasează concomitent cu soluţionarea cauzei în fond, fără o procedură litigioasă prealabilă'.

50. În conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă *" instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului",* iar potrivit art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă *" din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică".*
51. Art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că *"instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile",* iar alin. (1^1) a aceluiași articol prevede că *"cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat".*
52. Colegiul atestă că, cheltuielile de asistență juridică, dat fiind specificul de apariție a lor, precum și a circumstanțelor în care se nasc, au rolul de a recompensa persoanele care au acordat instanței asistență la înfăptuirea justiției într-o cauză concretă.
53. Dreptul material a căror norme guvernează raporturile juridice cu privire la recuperarea cheltuielilor de asistență juridică este art. 63 a Legii cu privire la avocatură, care la alin.(5) stabilește expres că cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice în instanţele de judecată în cauzele civile se încasează concomitent cu soluţionarea cauzei în fond, fără o procedură litigioasă prealabilă.
54. Subiecții care fac achitarea cheltuielilor de judecare sunt cei care au culpa procesuală, întrucât sunt cei din a căror cauză a fost inițiată și desfășurată procedura de examinare judiciară.
55. Prin urmare, Colegiul conchide că doar atunci cînd există o acțiune în judecată Codul de procedură civilă obligă partea care a pierdut procesul să achite cheltuielile pentru asistență juridică.
56. Aici necesită a fi evidențiat că Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" a înaintat acțiunea în judecată împotriva Pahomova Elenei, solicitând încasarea de la aceasta a sumei de 18 000,00 cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în legătură cu reprezentarea Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" în cadrul procedurii în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, ca urmare a nesoluționării în termenul prevăzut de lege de către Consiliu a sesizării depuse de către Pahomova Elena.
57. Astfel, Colegiul concluzionează că Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ" a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procedurii în fața Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, înafara existenței unei cauze civile în judecată privind apărarea dreptului, pretins a fi încălcat de Pahomova Elena prin depunerea sesizării către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, cu solicitarea examinării acțiunilor Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ" prin prisma încălcării onoarei, demnității și reputației profesionale a acesteia.

58. La acest capitol, Colegiul menționează că, într-adevăr, un criteriu diferențiator al procedurilor de apărare a drepturilor și intereselor private este faza în care se desfășoară procedura de examinare, dat fiind că procesul de soluționare a cauzelor constă din câteva etape: etapa extrajudiciară; etapa judiciară; etapa executării hotărârilor judecătorești și toate etapele enunțate sunt caracterizate de diferite cheltuieli procedural care se achită de către părți. Însă, Colegiul precizează că pentru încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate la etapa extrajudiciară, este necesară etapa judiciară, ca continuitate a celei extrajudiciare, mai mult că ultima urmează a fi stabilită în lege sau contractul părților, or, scopul cheltuielilor de judecată, din care fac parte și cheltuielile de asistenta juridică este asigurarea bunei desfășurări a actului justiției.
59. Prin urmare, nu pot fi încadrate în noţiunea de cheltuieli de judecare a cauzei sumele băneşti achitate pentru asistența juridică acordată într-o procedură extrajudiciară, dacă aceasta nu reprezintă o procedura de soluţionare extrajudiciară a cauzei judiciare.
60. În același timp, Colegiul menționează că una din regulile ce stă la baza întregii reglementări a cheltuielilor de judecată, printre care sunt și cele de asistență juridică, este că cheltuielile de judecată reprezintă un fel al prejudiciului real cauzat și urmează a fi compensate în temeiul art. 19 și 1998 Cod civil, ca norme general-diriguitoarea pentru această instituție juridică.
61. Astfel, persoana lezată într-un drept al său poate cere repararea prejudiciului, indiferent de faptul dacă se conține sau nu asemenea prevedere în norma Codului civil, însă în toate cazurile trebuie dovedită legătura cauzală între pagubele cauzate și încălcarea obligațiilor.
62. Totodată, norma legală stabilește că este obligat să repare prejudiciul patrimonial cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție, reparându-se numai în cazurile expres prevăzute de lege.
63. La caz, faptul juridic invocat de apelant ca temei de reparare a prejudiciului constituie adresarea Pahomova Elenei către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității cu o sesizare, prin care a solicitat examinarea în conformitate cu legislația în vigoare a acțiunilor pretinse nelegitime, întreprinse de cadrul emisiunii „Internetu' Grăiește” moderată de Albot Nata și Bolocan Andrei, difuzată la postul de televiziune „TV8”.
64. Prin urmare, întru-cât, în temeiul normei de la art. 13 alin.(1) Legii cu privire la asigurarea legalității Pahomova Elena a fost în drept să sesizeze Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității referitor la acțiunile Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ”, nu se atestă încălcarea normei dreptului obiectiv și, ca rezultat acționarea în mod ilicit a pârâtei/intimatei.
65. Acestea fiind reținute, Colegiul, respinge ca neîntemeiate argumentele apelantului invocate în susținerea apelului, or, pentru a fi posibilă recuperarea prejudiciului cauzat prin fapte licite, cazul urmează a fi prevăzut expres în lege, situație ce nu se atestă la caz.
66. În această ordine de idei Colegiul conchide că, la caz, soluția instanței de fond cu privire la respingerea acțiunii este întemeiată, iar aserțiunile apelantului expuse prin cererea de apel nu sunt de natură să răstoarne soluția criticată.
67. Mai mult, Colegiul civil subliniază caracterul declarativ al argumentelor apelantului precum că instanța nu a ținut cont de prevederile art. 60 alin.(5) Cod administrativ raportat la prevederile art. 68 Cod administrativ, or, examinarea cauzei nr. 120/20 a fost

suspendată de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității până la recepționarea documentului *Amicus Curiae.*

68. În final, având în vedere că criticile invocate de apelant cu privire la aplicarea eronată a normelor de drept material, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere, nu sunt de natură să răstoarne soluția de respingere a acțiunii, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea primei instanțe.
69. În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de către avocatul Enachi Vitalie, în interesele Asociației Obștești „MEDIA ALTERNATIVĂ”.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 5 aprilie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Asociația Obștească „MEDIA ALTERNATIVĂ” împotriva Pahomova Elenei cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecători Dorin Dulghieru

Ruxanda Pulbere